

Bệnh Lao Tuberculosis

BỆNH LAO LÀ GÌ?

- Bệnh lao (hay gọi tắt TB) là một chứng bệnh do vi trùng lao *Mycobacterium tuberculosis* gây ra
- Bệnh lao có thể làm hư hại phổi hoặc các bộ phận khác trên thân thể bệnh nhân và gây ra các chứng bệnh trầm trọng.

BỆNH LAN TRUYỀN CÁCH NÀO?

- Bệnh lao lan truyền qua không khí khi một người bị lao ở phổi hay cuống họng ho, hắt hơi hay nói, vi trùng lao văng ra và ở lẫn quần trong không khí
- Khi người khác hít thở những vi trùng này họ có thể bị nhiễm trùng
- Đa số bị nhiễm vi trùng lao từ một người họ sống chung đụng với trong một thời gian, thí dụ một thân nhân trong gia đình hay bạn bè
- Bệnh lao **KHÔNG** lan truyền qua các vật dụng dùng trong nhà (thí dụ như bát, đĩa, đũa, muỗng, ly uống nước, vải trải giường, quần áo hoặc điện thoại) do đó những người sống cùng nhà không cần phải dùng riêng các vật dụng nói trên.

SỰ KHÁC BIỆT GIỮA NHIỄM TRÙNG LAO (TB INFECTION) VÀ BỊ BỆNH LAO (TB DISEASE)

Nhiễm trùng lao: vi trùng lao có trong cơ thể nhưng ở trạng thái '**bất động**'. Trong đa số các trường hợp, sự đề kháng của cơ thể chế ngự được vi trùng lao. Tuy vẫn còn sống, nhưng vi trùng ở trong tình trạng '**bất động**'.

- Khi vi trùng ở trong tình trạng '**bất động**', chúng không thể gây bất cứ thiệt hại gì cho cơ thể, hoặc lan sang người khác. Người này tuy '**bị nhiễm trùng**' nhưng không bị bệnh. Đối với đa số các trường hợp (khoảng 90 phần trăm) vi trùng lao luôn luôn ở trong tình trạng '**bất động**'. Muốn biết cơ thể có nhiễm vi trùng lao hay không có thể dùng phương pháp Thử Da (Tuberculin Skin Test).

Bị bệnh lao: có thể sau nhiều năm sống trong tình trạng '**bất động**', vi trùng lao trở nên **năng động** nếu sự đề kháng của cơ thể bị yếu. Trường hợp này xảy ra khi bệnh nhân già yếu, bị bệnh trầm trọng, lâm vào cảnh chật vật, nghiện rượu hay ma túy, bị nhiễm vi khuẩn HIV (vi khuẩn gây ra bệnh AIDS) hoặc các chứng bệnh khác.

- Khi những vi trùng lao **bất động** trở thành **năng động**, sẽ dẫn đến bệnh lao.
- Chỉ có khoảng 10 % những người bị nhiễm vi trùng mắc phải bệnh lao mà thôi.
- Những người bị lao phổi hay cuống họng *có thể truyền bệnh* sang người khác.
- Đa số các trường hợp, sau khi uống thuốc trừ lao được hai tuần, những người bị bệnh lao không còn lây bệnh cho người khác nữa.
- Những người bị bệnh lao ở các phần khác trên thân thể (không phải lao phổi hay cuống họng) **KHÔNG** truyền bệnh sang người khác.

TRIỆU CHỨNG

Bệnh lao có thể tấn công bất cứ bộ phận nào trên cơ thể, nhưng thông thường nhất là phổi. Những người bị bệnh lao có thể bị một số hay tất cả các triệu chứng dưới đây:

- Ho liên tiếp hơn ba tuần lễ
- Lên cơn sốt
- Sụt cân không có nguyên do
- Đờ mồ hôi vào ban đêm (mồ hôi trộm)
- Trong người lúc nào cũng thấy mệt mỏi
- Không muốn ăn
- Đờm có máu
- Nếu bệnh lao không phải ở phổi thì chỗ bị lao đau đớn và/hoặc sưng.

Nhiều người bị bệnh lao nhưng chỉ có các triệu chứng nhẹ.

NHỮNG AI DỄ BỊ LAO?

- Những người sống chung đụng lâu ngày với một người bị bệnh lao phổi hay đường hô hấp.
- Những người:
 - Bị bệnh ung thư, kể cả ung thư các tuyến bạch huyết (lymphoma) hay mô bạch huyết (Hodgkin's disease)
 - Dùng những loại thuốc có tác dụng áp chế hệ thống miễn nhiễm trong cơ thể (thí dụ: corticosteroids, cyclosporin hoặc các phương pháp trị liệu dùng hóa chất (chemotherapy drugs)
 - Bị hội chứng khuyết kháng thể (còn gọi là bệnh liệt kháng HIV/AIDS)
 - Bị một chứng bệnh kinh niên khiến cho hệ thống miễn nhiễm trong cơ thể bị yếu.

PHƯƠNG PHÁP PHÒNG BỆNH

- Bác sĩ khuyên những người bị lao phổi nên che miệng và mũi khi ho hay hắt hơi
- Những người bị lao phổi nên sống cách biệt cho đến khi nào cơ thể không còn vi trùng nữa
- Những người trong cơ thể có vi trùng lao nên uống một đợt thuốc trị lao phòng ngừa.
- Chủng ngừa bằng thuốc BCG sẽ giúp cơ thể các em nhỏ đi thăm những quốc gia bệnh lao rất phổ biến chống lại bất cứ hình thức nào của chứng bệnh nguy hiểm chết người này. Thường các bác sĩ *không* đề nghị dùng thuốc chủng ngừa BCG ở tiểu bang NSW.

PHƯƠNG PHÁP CHẨN BỆNH

Đối với bệnh lao phổi:

- Chụp quang tuyến X có thể khám phá ra bệnh lao đã ảnh hưởng đến phổi chưa
- Thử đờm sẽ biết được vi trùng lao có ở trong đờm không
- Nếu khi ho không có đờm, người ta có thể dùng các phương pháp khác để thử.

Đối với bệnh lao không phải ở phổi:

- Các phương pháp thử như sinh thiết (dùng kim lấy mẫu tế bào để thử), dùng bông gòn lấy máu hay mủ trên vết thương, cắt lấy mẫu tế bào để thử, hoặc thử nước tiểu vào sáng sớm có thể giúp định bệnh.

PHƯƠNG PHÁP TRỊ BỆNH

- **Nhiễm trùng lao:** bác sĩ có thể cho một đợt thuốc trừ lao (phòng bệnh liệu pháp hay còn gọi là điều trị phòng ngừa) hoặc theo dõi bằng cách chụp hình phổi thường xuyên.
- **Bệnh lao phổi:** được trị bằng một hỗn hợp thuốc kháng sinh đặc biệt ít nhất là sáu tháng. Một nhân viên y tế tại viện bài lao (chest clinic) sẽ theo dõi việc quý vị uống thuốc để xem thuốc có tác dụng tai hại nào không và để bảo đảm việc điều trị hoàn tất.
- Những người bị lao có thể được trị dứt bệnh nếu họ uống hết đợt thuốc bác sĩ cho.
- Những người bị lao có thể trở lại sinh hoạt bình thường lúc đang được điều trị, với điều kiện họ không lây bệnh sang người khác được nữa.
- Nếu bị bệnh lao mà không uống thuốc, người bệnh có thể đau ốm trầm trọng, ngay cả bị thiệt mạng.

MUỐN BIẾT THÊM CHI TIẾT

- Quý vị nên liên lạc với Viện Bài Lao (Chest Clinic) địa phương hay bác sĩ gia đình.
- Việc khám và trị bệnh ở viện bài lao hoàn toàn miễn phí và kín đáo.
- Khi đến khám bệnh hay trị bệnh ở viện bài lao, quý vị **KHÔNG** cần có giấy giới thiệu của bác sĩ.
- Khi đi khám bệnh hay trị bệnh cũng **KHÔNG** cần phải có thẻ bảo hiểm y tế công (Medicare card)

Các công tác do Viện Bài Lao thực hiện bao gồm việc săn sóc và điều trị những người bị bệnh lao, và việc liên lạc, theo dõi và khám ngừa.